

tegenwoordigers van *Je Maintiendrai* en *Ons Volk* 'en enige mensen van *De Geus*, het studentenblad.¹ Aan van Heuven Goedhart toonde Grün de tekst met de instructies. Van Heuven Goedhart weigerde, die instructies in *Het Parool* op te nemen: hij meende dat publikatie bij de lezers in bezet gebied de indruk zou wekken dat de invasie op handen was, 'ik neem die verantwoordelijkheid niet', zei hij (aldus Grün), 'dit heeft het effect van een bom.'² Grün kon het daar wel mee eens zijn; hij besloot, SOE om nadere instructies te vragen. Ridderhof had inmiddels voor zendverbinding gezorgd (wij moeten aannemen dat Giskes en Schreieder via een van de andere verbindingen van het *Englandspiel* bereikt hadden dat SOE goedvond dat de geheime agent Grün van de code van een andere agent gebruik maakte) en via die verbinding stelde Grün op 13 december aan Londen de vraag: 'Wanneer wenst u uitgewerkt lucifersdoosje te zien?'³ – d.w.z.: wanneer wenst u dat de instructies met betrekking tot de invasie in de Nederlandse illegale pers verschijnen? Grün zei later aan de Enquêtecommissie dat het die vraag geweest was (die door SOE geïnterpreteerd zou zijn als: geef mij de datum van de invasie op) die bij SOE wantrouwen gewekt had in Ridderhofs betrouwbaarheid en dat het wekken van dat wantrouwen ook zijn bedoeling was geweest – Grün was namelijk langzamerhand achter de integriteit vooral van Ridderhof een vraagteken gaan plaatsen. *Wij* zijn er niet van overtuigd dat Grün de weergegeven vraag met bijbedoelingen doorgaf. Hoe dit zij: in de tweede helft van december ging SOE al haar geheime agenten in bezet gebied tegen contact met Ridderhof waarschuwen – maar de enige hunner die op vrije voeten was, was Grün en hij kreeg die waarschuwing natuurlijk niet te zien.

Die waarschuwing was voor Giskes en Schreieder hoogst belangrijk: wij laten in het midden of zij via Ridderhof vernomen hadden waar dat 'uitgewerkt lucifersdoosje' op sloeg, of dat Ridderhof voor hen al van voldoende belang was doordat zij via Grün mogelijkheden hadden om in de illegale pers te penetreren – in elk geval droeg Giskes er zorg voor dat van Schelle die zich nog steeds in België bevond en aan wie Grün enkele rapporten had kunnen toesturen, begeleid door enkele 'piloten', naar Spanje kon 'ontsnappen'; de bedoeling was dat hij zo spoedig mogelijk naar Londen zou gaan om SOE te verzekeren dat aan de betrouwbaarheid van Ridderhof niet getwijfeld behoefde te worden. In dat opzicht had van Schelle, toen hij in Londen aankwam, geen succes: Somer, hoofd van het Bureau Inlichtingen, had in december tijdens zijn al eerder vermeld dienstbezoek aan Spanje (het

¹ Getuige J. Grün, *Enq.*, dl. IV c, p. 439. ² A.v., p. 438. ³ A.v., p. 440.